

Täysistunto

Torstai 5.5.2022 klo 16.00—18.50

8. Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2021

Kertomus K 9/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan enintään se 30 minuuttia, mutta tämä käydään loppuun tässä vaiheessa. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.42 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Uskallanpa veikata, että tuota puolta tuntia emme tähän tarvitse tällä kertaa. Mutta esittelen siis Sitran hallintoneuvoston kertomuksen eduskunnalle tästä roolista, koska olen hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Sitra kutsuu itseänsä tällaiseksi think-and-do tankiksi elikkä ajatus- ja tekemispajaksi, ja mielestäni se kuvaa varsin hyvin sitä, mitä Sitra on. Siellä pohditaan asioita, nostetaan esiin uusia kysymyksiä, mutta myös erilaisten projektien ja hankkeiden kautta tehdään kumppanien kanssa asioita. Suomalaiset ovat hyvin tulevaisuusorientoituneita ihmisiä, ja itse asiassa tulevaisuuden pohdinta ja ajattelu on se, mitä Sitra haluaa edistää. Kun tällä kulu-neella kaudella uudistettiin Sitran strategiaa, siinä nousi esiin myös tiettyjä asioita, osittain hieman sitä vanhaa, mitä on ollut aiemminkin, mutta osittain myös sellaisia uusia paino-tuksia, joita haluamme tuoda esiin. Näistä muutamaa tässä keskityn.

Elikkä yksi näistä merkittävistä uusista avauksista liittyy luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. Meille kaikille varmaan alkaa olla tuttu jo alkuvuodesta esiin noussut tai Sitran esiin nostama niin sanottu Dasgupta-raportti, jossa brittiläinen taloustieteilijä pohti sitä, että meiltä kaikilta maailman mailta tarvittaisiin välittömiä toimia luontokadon torju-miseksi ennen kuin se on liian myöhäistä, koska monet näistä ympäristöä rasittavista ilmi-öistä limittyvät toisiinsa. Tässä Sitra pyrkii löytämään sellaisia välineitä, jotka toimisivat meidän markkinataloudessamme — jossa ikään kuin meidän elinkeinoelämämme ja mei-dän toimintomme voisivat voida hyvin, mutta ne samalla voisivat osallistua luonnon mo-nimuotoisuuden häviämisen ehkäisyyn. Tästä löytyy esimerkkejä vaikkapa maataloudes-ta, että näin on voitu toimia. Ja se, mikä on merkillepantavaa, on se, että jos ajattelemmesimerkiksi kuntia, niin kaksi kolmasosaa kunnista on omissa tavoitteissaan asettanut il-mastotavoitteita, mutta vain yksi viidesosa luontoon liittyviä tavoitteita. Toiveena ja ta-voitteena on se, että myös tämä luontokato otettaisiin vakavammin ja huomattaisiin. Siinä meillä on paljon petrattavaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

Toinen tärkeä asia on reilu datatalous. Me puhumme paljon digitalisaatiosta ja siihen liittyvistä haasteista, ja Sitran lähtökohta on se, että itse asiassa digitalisaatio tuo mahdollisuuksia, kunhan me osaamme saada sen hyvin palvelemaan yhteiskuntaa ja pystymme ehkäisemään niitä ongelmia, mitä siihen liittyy. Yksi asia, joka ehkä kannattaa tässä nostaa esiin, on se, että Sitra on koordinoanut tällaista Euroopan digitaalista tulevaisuutta linjaavaa Gaia-X-hanketta Suomessa. Siinä on 25 EU-maata, joilla on tämmöinen yhteinen tehdashanke, joka määrittelee pelisääntöjä terveysdatan käytölle. Ne ovat herkkiä asioita, ja on tärkeää, että meillä on pelisäännöt, jotta me osaamme edistää meidän terveydenhuoltoamme ja ylipäättään terveyttä, mutta toisaalta sitten niin, että tästä ei tule tällaisia ikäviä uutisia, jollaiset Suomessa ovat vaikkapa Vastaamo-keissin kautta meille kaikille tuttuja.

Kolmas painopistealue on demokratiakehitys, ja siinä on syytä huoleen, koska niin kansainvälisesti kuin Suomessakin esimerkiksi äänestysaktiivisuuden lasku kertoo siitä, että kansalaiset usein kokevat, että heillä ei ole omistajuutta tähän nykyjärjestelmään tai että se on heikentynyt. Ja siksi meidän täytyy löytää uusia vaikuttamisen ja osallistumisen tapoja, ja löytää niitä myös vaalien välillä, ei siis ainoastaan äänestämällä. Tässä Sitra on luvannut apua ja tukea esimerkiksi hyvinvointialueille, koska siellä meidän on löydettävä niitä uusia osallistumisen muotoja, jotta ihmiset kokevat nuokin palvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, jotka ovat kaikille tärkeitä, samoin kuin pelastuspuoli, omakseen ja kokevat, että voivat niihin vaikuttaa.

Viime kesänä päättyi Kansanvallan peruskorjaus -projekti, johon liittyy muun muassa perusteellisia selvityksiä, joissa käsiteltiin koronajohtamista, hallituksen muodostamista ja vaikkapa algoritmien valtaa. Demokratian kannalta on äärimmäisen tärkeää, että kansalaiset, päätöksentekijät, poliitikot ja median edustajat tietävät, miten heihin pyritään vaikuttamaan. Ja tämä ehkä tässä ajassa, kun käymme turvallisuuspoliittista keskustelua, on äärimmäisen tärkeä.

Sitra teki tällaisen Digivalta-selvityksen, joka kulki vähän eteenpäin näistä aiemmista hankkeista ja jossa oli kansanedustajia ja europarlamentaarikkoja ja toimittajia ja jossa pyrittiin tuomaan näkyväksi sitä, minne data kulkee ja millaisia yhtenäisyyksiä tai millaisia polkuja siellä taustalla on ja miten nämä algoritmit sillä puolella toimivat.

No, Venäjän aggressiivinen hyökkäys Ukrainaan on myös muuttanut maailmanpoliittista tilannetta ja Sitran näkemyksen mukaan on tärkeää, että kuuntelemme heikkoja signaaleja herkäällä korvalla. Ja silloin kun meillä tulee näitä isoja riskejä, on syytä muistaa myös se, että ne globaalit megatrendit ja erilaiset kehityskulut, joita meillä on tässä yhteiskunnassa ollut käynnissä, eivät häviä, vaikka meidän keskittymisemme ehkä keskittyy aina niihin läsnä oleviin asioihin. Ja siinä mielessä Sitra haluaa painottaa ennakointiosaamista, omaa fasilitointirooliinsa ja sitä, että se haluaa edistää kokeiluja ja uusia toimintamalleja ja luoda dialogia, ja siinä se on aika hyvin onnistunutkin, koska siellä on kehitetty menetelmiä, jotka tätä ovat tehneet.

Sitten ehkä lyhyesti vielä taloudesta, eli Sitran sijoitusomaisuuden markkina-arvo vaihtelee vuosittain, ja viime vuoden lopussa se oli 1 107 miljoonaa euroa. Ja jos ajatellaan, miten sijoitukset Sitrassa ovat tuottaneet, niin ne ovat olleet hyvinkin tuottavia, eli mikä tuo tuotto on ollut 16,6 prosenttia, ja jos otetaan inflaatio huomioon, niin reaaliuotto on ollut 13,1 prosenttia. Tänä vuonna me tiedämme, että on tullut uusia riskejä, ja voisi sanoa, että Sitra on pärjännyt tänäkin vuonna vielä kohtuullisen hyvin. Me emme tietysti tulevaisuutta voi ennustaa, mutta tämän vuoden luvut ovat olleet ihan kohtuullisia näistä isoista riskeistä huolimatta. Hallintoneuvosto vahvisti kokouksessaan 23.3. Sitran tuloslaskelman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2022 vp

ja taseen tilintarkastajien esityksen mukaisesti ja samassa kokouksessa hallintoneuvosto päätti, että hallituksen esityksestä tilivuoden 21 ylijäämä siirretään edellisten tilikausien yli- ja alijäämätileille. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.